

II/5. OSZTÁLY

A MINŐSÍTÉS MEGJELÉSE
az 1995. évi LXV. tv. 28. § (2)
bekezdésére figyelemmel.

" NEMZETI ELLENÁLLÁS ACZÉLSZERVEZETE "
FEDŐNEVŰ ILLEGÁLIS RÖPCÉDULÁS MOZGALOM DOKUMENTUMAI.

Az ügy kezdődött: 1957. február 17-én

Az ügy befejeződött: 1958. március 28-án

Az ügyet feldolgozta: BM. II/5 d. osztály

Az albumot összeállította: Módszertani előadó

A B T L 4. 1.

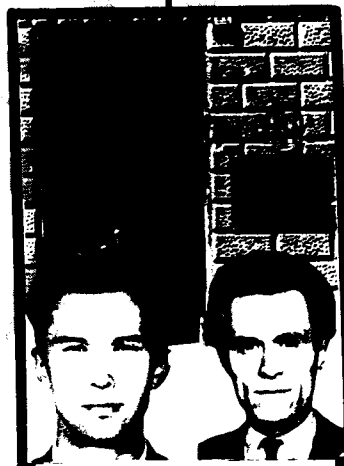
A - 1324

ZAKAR GABOR
 MTH. tanintézeti igazgató,
 az MTH. T. osztály tisztelet hallgatója.
 a Magyar Színházhoz kapcsolódóan általánosított
 a formavilágok érzékeléséről, egyben tanítványai.

FRIEDRICH ANNA
 a MTHX technikusa
 a formavilágok sokrétűségeit és
 terjedését vizsgálta.

...
 ...

ZAKAR GABOR
 kapcsolatai

MÁVAG GYÁR Munkástanácsának
FÜV. VILÁGOSVÁSUT Munkástanácsának
MAGYAR SZÍNHÁZ Munkástanácsának
OSBENI ANTÓNIA Munkástanácsának
DESI LUDOVIG női-fodrász
SZÉKÉNYI DANI tanár
DR. KÖCSKES ZYULA tanár
BENYOVSZKY EFLANK fogtechnikus
ABONYI PÉTER orvos
PATTAN SÁNDOR fogyatékos
A. ... tanár
FR. ... színház
M. ... színház

S. ... színház
... textiltechnikus
... textiltechnikus
... textiltechnikus
... textiltechnikus
... textiltechnikus
... textiltechnikus
... textiltechnikus
... textiltechnikus
... textiltechnikus

A MINŐSÍTÉS MEGSZÚNT
az 1995. évi LXV. tv. 28. § (2)
bekezdésére figyelemmel.

Tárgy: "Nemzeti Ellenállás Acél Szervezete"

Összefoglaló jelentés

Budapest, 1958 május hó 29. napján.

1957 februárjában a "Nemzeti Ellenállás Acél Szervezete" szervezés során folyamatosan elkoboztunk 17 db. levelet, amelyet a "Nemzeti Ellenállás Acél Szervezete" nevezésű illegális röpcédulás szervezkedés adott postára. A 17 db. levél közül 9 db. üzemi munkástanácsok /MÁVAG-ÉV.V. Magyar Acél, Csepel Autógyár/ és ugyanezen üzemek különböző gyár részlegeinek munkástanácsai részére volt címezve, míg 8 db. konkrét személyek részére címeztek. A levelekben a munkástanácsok és a címzett személyeket márc. 15.-én 24 óráig általános sztrajkra, kormány és szovjet ellenes tüntetésre szólítják fel. Ugyanakkor közlik címzettekkel, hogy a tüntetésben résztvevni szándékozók hol gyülekezzenek, Pl. Bem szobr., Petőfi tér, Váci ut, Hősök tere stb. A Szervezet a levelekben terrorisztikusan is próbál hatni a címzetteknek, amikor felhívja a figyelmüket erre, hogy a "Nemzeti Ellenállás Acél Szervezete" a "törvénytelenül" felhozható Központi Munkástanács jogkörét teljes egészében átveszi és parancsoló módon szólítja fel őket márc. 15.-i általános sztrajk elvégzésére, hozzátevve, hogy az "Acél Szervezet" egy katonai szervezet, ami mindent tud, mindent lát és nem felejt.

Egy másik levélben a "Nemzeti Ellenállás Acél Szervezete" értesíti címzetteket, hogy Dr. Holland József orvos lakik Bp. III. ker. Szent István krt. 4 sz. alatt az "Acél Szervezet" márc. 15.-én reggel 9 órára kitűzött mozgósító felhívását nem teljesítette, ezzel kirekesztette magát a szervezettől, de élős magyarországi tagjainak dicső sorából és hozzájárulásától.

Ezenkívül a címzettek kioktattja erre, hogy a levelet teljesen ismeretlen szöveggel tiz példányban elküldjék, és tiz példányt a címzettnek ismétléséért küldjék tovább postán. A levelet kézbevételekor, golyóstollal, vagy ceruzával írják, indígyval, egyszerre több példányban. Az indígyval az indígyval felhívásukat meg az "Acél Szervezet"-től kapott levelet. Az indígyval csak akkor használhatják, ha a levelet kézbevételekor nem tudják megírni, hogy küldjék tovább. A levelet kézbevételekor a címzettnek meg kell írni, hogy küldjék tovább, vagy küldjék tovább, vagy küldjék tovább, vagy küldjék tovább. A levelet kézbevételekor a címzettnek meg kell írni, hogy küldjék tovább, vagy küldjék tovább, vagy küldjék tovább.

ABTL 4. 1.

A - 1324

Az üzemek munkástanácsai kivételével a címzettől következő személyektől tevőnek össze 1957 febr. 20.-tól márc. 15.-ig:

- 1./ Bokor János Bp.IX.ker. Tompa u.12. 1923-ban született Marosvásárhelyen, anyja: Imre Regina, 1946-ig Mezőberényben szüleinél lakott, 1951-től lakik jelenlegi lakhelyén. Ebben az időben már a Május 1. Ruhagyárban dolgozott. 1955-ben Schiller János révén a Ruhaiipari Tervező Vállalat-hoz került, mérnöki beosztásba.
- 2./ Szántó Miklós Bp.Leonárdó da Vinci u. 33 sz. 1925-ben született Jásztraktózálláson, anyja Márkus Anna. 1947-től lakik jelenlegi lakhelyén. 1951-ig a honvédség egyenruházati vállalatánál dolgozott, mint szabó 1955-től jelenlegi munkahelyén a Textilipari Igazgatóságban van alkalmazásban
- 3./ Szabó Károly Bp.XI.ker. Amerikai u. 82/b. Bp.-n született, 1929-ben, anyja Kukuruzszi Anna, 1935-től lakik jelenlegi lakhelyén. 1949 óta a Magyar Gyapju és Szővőgyárban, mint technikus van alkalmazásban. Bokor Jánossal jó baráti viszonyban van.
- 4./ Horváth Ottó Bp.XIII.Taksony u. 14 sz. Rábakór-dányban született 1924-ben, anyja: Sipos Mária. 1941 óta lakik jelenlegi lakhelyén, 1944-től a Magyar Pamutiparnál, mint technikus van alkalmazásban. Bokor Jánossal jó baráti viszonyban van.
- 5./ Hadházi Bencz Bp.IX. ker. Tompa u. 12 sz. Szeremlén született 1930-ban, anyja Keszthelyi Irén, 1956 márc. óta lakik jelenlegi lakhelyén. 1954-től a Bp.-i Főv. Távbeszélő Igazgatóság pénzügyi előadója, Bokor Jánossal baráti viszonyban van.
- 6./ Balázs József Bp.IX. ker. Ferenc krt. 43 sz. Budapesten született 1924-ben, anyja Zorán Borbála, 1952-től lakik jelenlegi lakhelyén és 1950-től dolgozik a Május 1. Ruhagyárban, mint textiltechnikus. Bokor Jánossal több éven keresztül együtt dolgozott.
- 7./ Dobó Pál Bp.VII. ker. Wesselényi u. 15 sz. Pusztamérgesen született 1921-ben, anyja: Szabó Anna, 1948-től lakik jelenlegi lakhelyén. 1949-56-ig a Ruhaiipari Tervező Vállalatnál volt alkalmazásban, mint textiltechnikus, Bokor Jánossal együtt dolgozott.
- 8./ Dr.Vaszkó Ákos Bp.VIII. Röck Szilárd u. 16 sz. Budapesten született 1921-ben, anyja: Szedlacsek Ilona, 1955-től lakik jelenlegi lakhelyén. Ugyanebben az időben került a MÁV.-hoz, mint fogalmazó, majd hamarosan előléptették jelenlegi munkahelyén, s a Vasúti Tudományos Kutató Intézetbe került. Hálózati jelentések szerint Bokor Jánossal baráti viszonyban van.

9./ Deli Lajosné Bp. IX. ker. Pester u. 57 sz.
Budapestten született 1909-ben, anyja: Tomcsits Anna. Elvált,
1939-től lakik jelenlegi lakhelyén. A felszabadulás után
mint gépitő a Bp.-i rendőrkapitányságon volt, ezt követően
hosszabb-rövidebb ideig mint műtősnő, gk. vezető, kereskedő
segéd és női fodrászként dolgozott. Jelenlegi munkahelye Hor-
váth Mihály téri női fodrász KtSz.

1957 március elején megindítottuk a nyomozást a röpi-
rat terjesztők felkutatása érdekében.

A "K" ellenőrzés során elkobzott anyagokat áttanulmányoztuk és megállapítottuk, hogy az elkobzott levelek borítékjai fehér, sárga és zöld színű hivatalos borítékok, amit bárhol meg lehet vásárolni. A szöveget tartalmazó papír francia, ill. normál kockás és vékony másoló papír. A levél szerkesztője lila és fekete indigót használ, megállapításunk szerint egyszerre 4-5 példányban készítette a förmedvényeket. A levelek belső tartalmának írása egy kéztől származó folyóírás. Bár a szöveg írásának külalakja kifogásolható, azonban stilisztikáját illetően mondatkapcsolásaiból, fogalmazás és helyesírás szempontjából ítélve megállapítható, hogy a levélíró értelmiségi körből származik, s feltehetően egyetemi hallgató, mert az első levelek részletesen foglalkoznak az egyetemi autonómiával, mint egyik fő követelésükkel.

A címzések írásából megállapítható, hogy kettő, vagy több személy kézírása, ami azt bizonyítja, hogy a levelek küldése nem egyéni eredetű, hanem több személy vesz részt a szervezkedésben.

Adataink szerint a förmedvények terjesztése kizárólag postai úton történik.

Nyomozás során megállapítást nyert, hogy az 1957 febr. és márciusban birtokunkba került levelek a munkástanácsok kivételével textiltechnikusok és textilmérnökök részére lettek postára adva.

1957 március elején egy címzett, akinek kikértesített a levelet, azt beszolgáltatta a rendőrségnek. A levél beszolgáltatóját ezután feldolgozás alá vettük és fokozatosan elvi alapon beszerveztük ügynökké "Technikus" fedőnéven.

"Technikus" a Műszaki Egyetem textilmérnöki karának utolsó éves hallgatója volt. Kihallgatásai során elmondotta, hogy egyik barátja Szabó Károly is kapott levelet az "Acél Szervezet"-től. Elmondotta még, hogy ő egyáltalán nem levelez senkivel és az ő címét még a barátai sem tudják. Február közepén azonban felhívta őt telefonon a munkahelyén Bokor János és megkérdezte tőle, az ő és barátja Szabó Károly lakcímét mondván, hogy majd felkeresi őket sakkozás és kártyázás céljából. "Technikus" meg is adta mindkettőjük lakcímét, de Bokor János azóta sem kereste fel egyiket sem, viszont pár nappal a telefonhívás után mindkettőtől kaptak levelet a "Nemzeti Ellenállás Acél Szervezeté"-től.

Ezt követően "Technikus"-t rendszeresen foglalkoztattuk az ügyben és személy szerint Bokor János textilmérnökökre állítottuk rá, mivel az ügynök által elmondottak alapján őrá terelődött a gyanú. Az ügynök lehetőségét azonban nagyon rontotta az a tény, hogy még mielőtt beszerveztük 2 drb. "Nemzeti Ellenállás Acél Szervezeté"-től származó levelet postán elküldött Bokor János címére, s mellékelten megírta azt is, hogy hagyják őt békén ezekkel a marhasággal. Ezután "Technikus" nem is kapott több levelet az "Acél Szervezet"-től és amikor utasításunk értelmében érdeklődött a levél eredete iránt, és felvetette, hogy az "Acél Szervezet" csak Bokortól tudhatja az ő címét, Bokor tagadta azt, hogy ő adta volna meg címüket és tiltakozott az ellen, hogy tagja lenne az "Acél Szervezet"-nek. Későbbiek során ellenforradalmi verseket és röplapokat is mutatott az ügynöknek, valamint olyan fényképeket, amelyek az ellenforradalmárok gáztetteit örökítik meg.

Egy alkalommal az ügynök arról beszélgetett Bokorral, lehetséges, hogy az "Acél Szervezet" mögött tulajdonképpen csak egy személy áll és nem valószínű az, hogy az egyik levelükben hazaárulónak nyilvánított Dr. Holland József is létező személy legyen. Bokor erre azt válaszolta, "Biztos, hogy az "Acél Szervezet" létezik és egy komoly szervezet, biztos az is, hogy Dr. Holland József létező személy."

A nyomozás során megállapítást nyert, hogy 9 címzett közül 7 címzett együtt dolgozott, vagy dolgozik Bokor Jánossal. Ugyanakkor megállapítottuk azt is, hogy Bokor Jánosnak a munkahelyén a Ruháipari Tervező Vállalatnál szoros baráti köréhez tartozik Schiller János textilmérnök és egyben a Műszaki Egyetem adjunktusa, Keresztes Ervin textilmérnök, Heigl Etel gépirónő és Hazai Györgyné /Márta/, aki 1948-ban kivándorolt Izraelbe, majd 1950-ben otthagyva férjét hazajött Magyarországra. A kivándorláshoz szükséges utlevelet a Cionista Szövetségtől kapta.

Nevezettek kézírását beszereztük, s megállapítottuk, hogy Schiller János kézírása azonos a "Nemzeti Ellenállás Acél Szervezeté"-től származó két boríték címzésével. Írászakértői vélemény szerint valószínű, hogy a többi textiles részére küldött levelet is Schiller János címezte.

Igen érdekes még az a tény, hogy az "Acél Szervezet" 1957 májusáig kék és sárga borítékban adta postára főrmedvényeit, ezt követően pedig fehér, majd ismét sárga borítékot használt. Ugyanakkor a Ruháipari Tervező Vállalatnál a más üzemekkel és hivatalokkal való levelezésre szintén kék és sárga, majd fehér és ismét sárga borítékot használtak. A borítékok színe ugyanabban az időben és ugyanúgy változott az "Acél Szervezet"-nél, mint a Ruháipari Tervező Vállalatnál.

1957 márciusában Bokor János tett az ügynöknek olyan kijelentést, hogy a lakásán tartott ellenforradalmi röplapokat és fényképeket a pincében elásta, mert a házfelügyelő gondolta neki, hogy a rendőrség érdeklődött utána és ő nem szeretné, hogy egy esetleges házkutatás során azokat megtalálják.

Ezt követően Bokor Jánost 14 napig tartó külső megfigyelés alá vontuk és az így felmerült kapcsolataink kópiáját beszereztük, de egyik sem volt azonos a levelek szövegeinek kézírásával.

1957 május 20-tól július 27.-ig ismét elkoboztunk 40 db. levelet, amit az "Acél Szervezet" folyamatosan adott postára. Ezen leveleknek már a belső szöveg írása és a borítékok címzése is egy azonos kéztől származtak. A levélben értesítik a címzetteket, hogy az "Acél Szervezet" "Nemzeti Híradó" c. levélújságot indított abból a célból, hogy a címzetteket rendszeresen tájékoztassa az aktuális bel és külpolitikai kérdésekről. Ebben a levélújságban az "Acél Szervezet" foglalkozik az 1957 május 1.-i ünnepekkel, majd "Hazugság és Valóság" c. főművényében az 1957 jun. 1.-i országgyűlésen Kádár János elvtárs beszédét igyekezett cáfolni, miközben leirhatatlan szidalmakat és rágalmakat szórt a kormány és a párt vezetőkire, továbbá a Sz.U.-ra. Egy későbbi folytatásos levélben pedig Hruscsov elvtárs és Schorr amerikai újságíró beszélgetését "kommentálja" minősíthetetlen gyalázkodással.

1957 jul. 13.-i dátummal az "Acél Szervezet" a Bp.-i Francia Követség részére adott postára egy levelet, amelyben a francia nép nemzeti ünnepe alkalmából eredményes harcot kíván a kommunizmus ellen.

Igen érdekes, hogy ekkor a címzettek között csak egyetlen személy szerepel az előző címzettek közül. A címzettek összetétele most a következőképpen alakult:

1./ Deli Lajosné Bp.IX. ker. Mester u. 57.sz. Előzőleg is címzett volt.

2./ Szabó Dénes Bp.IX. ker. Mester u. 57.sz. Makón született 1913-ban, anyja: Heresbacher Mária, 1941 óta lakik jelenlegi lakhelyén. 1938-43-ig a Fáy gimnázium tanára volt, majd az ELTE. tanára lett.

3./ Varga Ferenc Bp. IX. ker. Balázs Béla u.13 sz. Marosvásárhelyen született, 1910-ben, anyja: Lukácsi Etel. 1944-től lakik jelenlegi lakhelyén. 1940-től a Fáy gimnázium tanára.

4./ Dr.Kockás Gyula Bp.XII. Városmajor u.56 sz. Alsószombatfalván született, 1905-ben, anyja Lippe Hermin. 1944-től lakik jelenlegi lakhelyén, 1938-42-ig a Fáy gimnázium tanára volt, majd több technikumban és középiskolában tanított, mint matematika és fizika tanár.

5./ Benyovszki Béláné Bp.VII. ker. Rákóczi u.78 sz. Budapesten született 1930-ban, anyja Bencsik Margit, 1937-1956-ig lakott a fenti címen. 1956 november óta XIII. ker. Sziget u. 43 sz. alatt lakik. A Fogtechnikai Vállalatnál van alkalmazásban, mint fogtechnikus. Férje 1937-44-ig a Fáy gimnázium tanárja volt.

A B I L 4. 1.

A - 1324

6./ Abonyi Pál Bp.VI. ker. Izabella u. 31 sz. Tiszafüvön született 1937-ben, anyja: Gumbot Irma, 1933-tól lakik lakhelyén. Foglalkozása orvos. A Chinoin Gyógyászterületi tudományos munkatársa.

7./ Pallaga István Bp.VII. ker. Kazinczi u. 49 sz. Pusztavacsán született 1924-ben, anyja: Hajdusek Lúcia. 1956-óta lakik a fenti lakhelyen. Több alkalommal változtatta munkahelyét, legutóbbi munkahelye: Vendéglátóipari Vállalat volt.

8./ Horváth György Bp.II. ker. Bem. József u. 2 sz. Budapestben született 1912-ben, anyja Kenyeres Julia, 1955-től 1956. novemberig lakott a fenti címen, majd elköltözött a Gábor Aron u. 40 sz. alá, foglalkozása önálló szobafestő kiskeresés.

9./ Váradai Zsuzsa Bp.VIII. ker. Práter u. 40 sz. Megállapítottuk, hogy ilyen nevű személy soha nem lakott és jelenleg sem lakik a fenti címen és a környéken sem.

Mivel sem "Technikus," révén, sem nyomozás során a levelek íróját nem sikerült felderíteni, kombinációt dolgoztunk ki Bokor János lakásán tartandó titkos házkutatásra. Eligazítottuk az Ügynököt kérje meg Bokor Jánost, mivel van egy nő ismerőse, s azt felszeretné vinni Bokor lakására. Bokor beleegyezett, s megállapodtak, hogy jövő hét szerdán "Technikus" felviszi nő ismerőseit. "Technikus"-sal szerdán a délutáni órákban találkoztunk, s bemutatunk neki egy op. munkás elvtársnőt "Molnár Gabi" fedőnéven. "Technikus" és "Molnár Gabi" felmentek Bokorhoz, s a csengetésre Bokor nyitott ajtót. Mindjárt közölte, hogy halaszthatatlan ügye miatt el kell neki menni. Rövid beszélgetés után Bokor távozott a lakásról. Miután Bokor elment, "Gabi" kérésére, "Technikus" az utcai ablakból leellenőrizte Bokor távozását, s ezt követően magukra zárták az ajtót, s megkezdték a házkutatást. A házkutatás befejezése után kis idővel megérkezett Bokor, s rövid idő múlva "Molnár Gabi" és "Technikus" távoztak a lakásból. A házkutatást 1957. augusztus 28.-án hajtottuk végre, ami azonban nem járt eredménnyel.

Megállapítottuk, hogy az új címzettek között szereplő Pallaga István már több mint 8 hónapja lakik a Kazinczi u. 49 sz. ban bejelentetlenül. Ennek ellenére az "Acél Szervezet" mégis tudja pontos címét. Feltételezhető volt, hogy Pallaga Istvánnal a levél készítője közelebbi kapcsolatban áll. Ezért Pallaga István, volt önkéntes SS.-t feldolozás alá vettük, majd később végrehajtottuk őrizetbevételét. Pallaga István több alkalommal részletesen kihallgattuk, azonban kihallgatásai az "Acél Szervezet"-tel kapcsolatban eredménytelenek voltak.

Ezt követően, mivel Schiller János kényszerít az ideiglenesen elrendelt munkára, nevezett 14 napig tartó munkára figyelés alá vontuk, amiért ismét, mint felhívás volt, hogy Schiller Jánosnak soha nem állt meg a "Acél Szervezet" mellett, bár Bokor Jánossal ilyen jó viszonyban volt.

A figyelés során két előttünk eddig ismeretlen kapcsolatát derítettük fel, azonban a kézírások nem hozhatók kapcsolatba a levél kézírásával. Még kell jegyezni, hogy a figyelés elég gyenge volt, mert este, mikor Schiller munkahelyéről távozott, több alkalommal szem elől lett tévesztve.

1957 szeptember végétől november 12.-ig ismét folyamatosan koboztunk el 65 drb. levelet, amit az "Acél Szervezet" tiz címzett részére adott postára. Mint később megállapítottuk, az "Acél Szervezet" 70 drb. levelet továbbított, ebből azonban 5 drb. elkerülte a "K" ellenőrzés figyelmét és valószínű ki lett kézbesítve a címzetteknek. A levélborítékok címzése és a belső tartalom írása ugyanattól a kéztől származott, mint az előzőek. A levél "Október Tanulságai" címmel az 1956-os ellenforradalom lefolyását "értékeli" kifejtve, hogy a "dicső forradalmároknak" milyen taktikát kellett volna követni és támadásaikat hová kellett volna irányítani. Milyen közintézményeket kellett volna elfoglalni és a "forradalmi vezetők" főhadiszállását hol kellett volna elhelyezni. Majd politikai, elvi megállapításokat is tett, ill. következtetéseket vont le különböző politikai áramlatokról, ami eléggé zavaros, de az észrevehető belőle, hogy Mindszentyt nagyon pártfogás alá veszi.

Ebben a sorozatban a címzettek között ismét négy személy új címzettként szerepelt.

1./ Petten Sándor Bp.IX.ker. Ipar u. 13 sz. Budapesten született 1928-ban, anyja: Fúzi Erzsébet. 1928 óta lakik jelenlegi lakhelyén. 1937-43-ig a Fáy gimnázium tanulója volt. Munkahelye: IX. ker. Ráday u. 42 sz. alatt lévő Cser Aladár Kisipari fényképésznél, mint segéd dolgozik.

2./ Rutsek Róbert Bp.XIII. ker. Csanády u. 34 sz. Budapesten született 1927-ben, anyja: Rohoska Margit. Nevezett 1955-től lakik a Váczi ut 34.-be, de a házba a Csanády u. felől van a bejárat. Feltehetően azért van rosszul címezve a részére feladott levél, 1933-51-ig a Mester u. 34 sz. -ban lak és 1937-43-ig a Fáy gimnázium tanulója volt. Munkahelye: HM. Térképészeti Intézet.

3./ Dr.Tóth Lajos Bp.VIII. Kisfaludi u. 40 sz. Nagyszalontán született 1899-ben, anyja Küllős Vilma, 1934-től lakik jelenlegi lakhelyén. Nyugdíjas a Józsefvárosi Ref. Egyk. község gondoka.

4./ Balassa György Bp.VIII. ker. Baross u. 82 sz. Nagyváradon született 1899-ben, anyja: Betner Rozália. 1947-től lakik jelenlegi lakhelyén, nyugdíjas, a Hidépítő Vállalat éjjeliőre.

"Technikus" jelentette, hogy Bokor a "Nemzeti Ellenállás Acél Szervezete" által küldött leveleket megmutatta neki. Ügynökünk azt az eligazítást kapta, ha a következő alkalommal Bokor kap levelet, s azt megmutatja, tegyen javaslatot Bokor felé, hogy küldjék el Schillernek. Következő alkalommal ezt ügynökünk meg is tette, s Bokor János elmondása szerint Schiller tud részletesebbet az "Acél Szervezet"-ről és Schil-

ler is címzett meg leveleket. Ez meggyőseztette azt a felté-
vő házat, hogy Schillernek ismernie kellett a levelek íróját
és a textilesek címét ketten Schiller és Bokor állították össze.
Az őslégi igen figyelemre méltó, hogy a legutolsó
tiz címzett között a textilesek között csak Bokor János szere-
pelt, ezenkívül három tanár, akik 1938-43-ig a Fáy gimnázium-
ban tanítottak és három személy, akik 1937-43-ig a Fáy gimnázium
tanulói voltak. A Mester u. környékén laktak, illetve
laktak jelenleg is, pl. a Mester u. 34 sz.-ba jelenleg is fel-
járnak Schiller János, Bokor János, Rutsek Róbert és Petten
Sándor.

A fentiek alapján a IX. ker. Mester u. 34 sz. ház szá-
mitása jövő lakóinak írását beszereztük, de nem találtunk
azonos írást, a levél írásával. Beszereztük ezenkívül a Fáy
gimnázium jelenlegi tanárainak Rutsek Róbert, ill. Petten
Sándor volt osztálytársainak kézírását, de ezen kézírások
nem hozhatók kapcsolatba a "Nemzeti Ellenállás Acél Szerveze-
te" által kitocsájtott förmédvények kézírásával.

Miután a címzetteket prioráltuk, megállapítottuk,
hogy közülük két személy jelenleg is a politikai rendőrség ügy-
nöke. Hálózatértőjükkal felvettük a kapcsolatot, s most újabb
ügynököket foglalkoztattunk az ügyben. "Kiss Kázmér" fn. ügy-
nök 1957 dec. 11.-én jelentette, hogy beszélt szomszédjával
Deli Lajosnéval, aki elmondotta neki, hogy 1957 március óta
kb. 5-6 db. levelet kapott az "Acél Szervezet"-től. Ezeket
a leveleket megsemmisítette. A legutolsót 1957 októberében
kapta, s ezt megmutatta a házban lakó Delikát Sándornak, aki
Delinél a szomszédja. Delikát a leveleket elkérte Deli La-
josnéval azzal a megengedéssel, hogy munkahelyén a Ép.-i Föv.
Közp. Építés és Redőnyjavító Vállalat ISZMP. titkárának átad-
ja, aki a levelet illetékes helyre eljuttatja.

A jelentés alapján 1958 jan. 4.-én felkerestük
a Ép.-i Föv. Közp. Redőnyjavító Vállalat ISZMP. titkárát,
akitől beszélgetés során megtudtuk, hogy 1957-ben Delikát
egy "Nemzeti Ellenállás Acél Szervezete" aláírású förmédvényt
kapott át neki, amelyet a IX. ker.-i Rendőrkapitányság vezető-
jének adott át. Ezt követően felkerestük Delikát, ill. Deli
Lajosnéval, s beszélgetést tartottunk velük. A beszélgetés fo-
lyamán a levelek eredetére vonatkozóan támpontot nem tudtak adni.

Először az ügyben "Technikus" Ügynökünk is jelentette
hogy a Rákosvári Szerelő Vállalatnál Bokor és Schiller gépiró-
nője Heigl Erel is tud olyan levelekről, amit tiz példány-
ban le kell másolni és tovább kell küldeni. "Technikus"-nak
szóval felhívást adtuk, hogy fokozatosan mélyítse el a kapoco-
latot Heigl Etellel s a későbbiek folyamán olyan lehetőséget
biztosítsa "Technikus" részére, melyen keresztül esetleg Heigl
Etellel elmondja azokat a dolgokat, amik ezideig Bokor Jól, ill.
Schillerrel tudására jutottak.

A Szervezet elnökétől Dr. Holland József orvos Ép.
III. ker. 331. sz. utca 4 sz. alatti lakosától tudtuk meg,
hogy Dr. Holland József az "Acél Szervezet" egy levélben
Dr. Holland Józsefnek írt. Dr. Holland a levélben
Dr. Holland Józsefnek írt, hogy 1957 febr. elején kapott egy levelet az "Acél
Szervezet"-től, melyben a förmédvényt írták, azaz az "Acél

ABTL 4. 1.

A - 1324

"szervezete" tagjai körébe felvette, köztük volt fedő neve is, ebben a levélben írtatott arról, hogy ravi és ...
 ... lassan megkapni a szervezettel különböző feladatok elvégzését, amit minden körülmények között végre kell hajtani. Ezen feltevéseken figyelmzették, hogy a szervezettel kapcsolatban a titkosok számára mindenkor parancsot kell adni, melyek közt ...
 ... Holland elmondotta azt, hogy ennek a levélnek nagy volt jelentősége és tulajdonított, ezért megírta, azonban 1957 febr. közepén a fenti levelet kapott, melyben arról utasították, hogy 1957 febr. 23-án utazzon le Szarajevóba, ott használja fel ismerősi és baráti körét, kapcsolódjon be a végzetlen irányító munkát a március 15.-i utasítások betartása megvalósításában. Dr.Holland az utasítást - elmondása szerint - nem hajlította végre, pár nap múlva felhívta a férfit a lakásán, élesen fenyegető hangot használva felelt rá, mondván, hogy miért nem utazott el. Dr.Holland közölte, hogy nem hajlandó igazságot mondani, mire az ismeretlen férfi megfenyegette, hogy ezért meg fogja felelni fog.

Dr.Holland kimutatása után több feldolgozó munka is történt. Tekintettel arra, hogy Holland a IX. ker.-ben orvosi orvosként működött, igen sok személyes ismerőse lehetett, akik közül néhányan barátságai, mások más szempontokból valószínűleg szándékosan írták ugyan a fenti levelet, ez azonban nem volt valószínű, legalábbis a felderítésre megtehető lépések számunkra pozitív adatokat nem hoztak. Kérlek megírni az volt, hogy Dr.Holland orvosnak két orvostársat ismerek, akik apjuk elmondása szerint az ellenforradalmi idején, azaz azt követően is, különböző kórházi intézetekben dolgoztak. Tekintettel arra, hogy az első kitűzésük a forradalmi munkák tulajdonos részben az egyetemen uralkodó állásukból foglalkoztak, feltétlen szükséges volt Dr.Holland kérését ellenőrizni és végezni annak megállapítása céljából, hogy a fenti levelet nem-e az a baráti környezetükből küldte, amely a fenti levelet, illetve a fenti elmondásból. A fenti levelet nyomozás eredményeként bizonyították, hogy az Dr.Hollandhoz, azaz annak két fiktív ügynököt kapcsolni nem lehet, azaz a vonalat a további felderítésmunkától kikapcsoljuk.

A felderítésmunka által megszerzett eddigi adatok alapján már megállapítható volt, hogy a "Nemzeti Választási Bizottság" által létrehozott szervezeten belül azonosított, vagy részt, amit első sorban bizonyít az a tény, hogy 1957 tavaszán a munkaszünetesek címűt a rendezvények közül a legjelentősebb kivétel nélkül Bokor János és Schiller János részvételével voltak. A felső szöveg leírása nem volt szöveg szerinti Schiller leírásával. Ennek ellenére Bokor János részvételének megállapítására látszott, s egyre inkább bizonyították, hogy azonosított adatok alapján, hogy Bokor János azonosította "Nemzeti Választási Bizottság" címét, hogy az a forradalmi munkák elvégzésére, ill. munkára fordított munkát, azaz a fenti munkák elvégzésére utasították.

mellékelve hozzá egy utóiratot, melyben tiltakozik a fő-
 medvének részére való megküldése ellen. "Technikus" jelentése
 szerint Szántó Miklós is élesen szelven állt Bokor Jánossal
 ellentétes politikai nézetük miatt, s ennek tudható be, hogy
 Bokor a továbbiakban nem tartotta "megbízható" címzetteknek a
 textileseket, erről - feltételezésünk szerint - értesíthette
 a főmedvének terjesztőit, akik kénytelenek voltak éppen a
 lebukásuk elkerülése végett újabb "megbízható" címzettek után
 nézni. Ezt végre is hajtották, s a következő főmedvének
 címzettjei elsősorban a Fay gimnázium volt tanárai és diák-
 jai közül tevődtek össze.

A megtett különböző op. intézkedések számunkra nem
 hoztak eredményt, nem tudunk továbbjutni a főszerkesztő és
 terjesztők felderítése felé. A kialakult operatív helyzetben
 egyetlen lehetőségként maradt számunkra Bokor János, Schil-
 ler János további op. feldolgozása. Feltételezésünk szerint
 munkahelyeiken előtalálhatók olyan anyagok, melyekből a fő-
 medvének előállításának helyére lehet következtetni, ezért
 1958 jan. 5.-én a Ruháipari Tervező Vállalatnál titkos házkü-
 tatást tartottunk Bokor, Schiller, Haigl Etel és Hazai György-
 né irodájában. A titkos kutatás eredményre nem vezetett, ne-
 vezetteknel felderítő jellegű adatokat nem találtunk.

Ezután arra az elhatározásra jutottunk, hogy első-
 sorban Bokort, de Schillert is többoldali ügynöki ellenőr-
 zés alá vonjuk, tőlük kell több adatokat szereznünk a szervez-
 kedés vezető tagjaira. "Technikus" ebben az időben már újabb
 konkrét adatokat számunkra felderíteni nem tudott, csupán
 időnként jelezte, hogy Bokor János újra kapott a "Nemzeti
 Ellenállás Acél Szervezetétől" főmedvényt, amit megmutatott
 neki, majd elolvasás után eltette. "Technikus" képeségeinél,
 személyi tulajdonságainál fogva hozzánk való őszintesége és
 becsületessége ellenére alkalmatlanná vált. Bokor ellent-
 mondást nem törően uralkodott fölötte, s lényegében "Techni-
 kus"-nak azt kellett végrehajtani, amit Bokor számára mondott.

Ennek megfelelően a II/1 osztálytól további tartásra
 átvettük "Gál Judit" fn. többszörösen ellenőrzött ügynököt,
 aki rendkívül értelmes, 25 éves, elvált asszony. Ugyanekkor
 kombináció útján lehetőséget teremtettünk arra, hogy "Gál"
 ügynököt a Ruhatervező Vállalaton belül Bokor János és Schil-
 ler János mellé adminisztrátorként elhelyezzük.

Bokor már az első napokban

kinyilatkoztatta ellenséges be-
 állítottságát, úgy vélekedett az ügynök előtt, hogy ő annak ille-
 jén kinevetett volna nyugatra, de úgy érezte, hogy az igazi

AZ ÁLLAMBIZTONSÁGI SZOLGÁLATOK
 TÖRTÉNETI LEVÉLTÁR-ában őrzött
 eredeti iratról készült anonimizált másolat.

TÖRTÉNETI LEVÉLTÁR

Bokor emberekre itthon is szükség van. Beszéltem arról, hogy az ellenforradalom idején ő bátor megatartást tanúsított, elmondta "Gál"-nak, hogy a Kilián lakosságánál ho van járattát az ávósokat az ellenforradalmárok kezére, azonban az "Közl Szervezet"-ről nem beszélt. "Gál" első jelentésében keresett lényegében ellenrizni tudtuk a "Technikus" által jelentetteket, mert már Bokor ellenséges beállítottságáról elleniradott ügynöki jelentések voltak birtokunkban.

"Gál" ügynök egy alkalommal fent járt Bokor lakásán, amikor sikerült neki átnézni a "Technikus" által már jelzett könyvespolcot. A polcon a könyvek között "Gál" megtalálta a "Nemzeti Ellenállás Akció Szervezete" főmédvényeinek több Bokor részére címzett példányát, melyekből egyet részünkre elhozott. Ugyanez alkalommal tett jelentést arról, hogy

a későbbiek folyamán, amikor ügynökünket jobban megfogja, mint embert innerni, igen sok problémát megfog vele beszélni, amiket eddig nem tárgyal senkivel, de amelyek számára igen komoly kérdéseket jelentenek. Ekkor részben nagyképűségéből kifolyólag, részben az ellenforradalom idején valóban tanúsított ellenséges megatartásból eredően azt igyekezett bizosítani "Gál"-nak, hogy ő bátor magyar ember, aki annak idején is, de most is egyetért az u.n. nemzeti forradalommal.

"Gál" ügynök újabb jelentéséből "Technikus" korábbi jelentéséből, valamint az egyéb uton megszerzett op. adatokból most már kétséget kizáróan kiderült, hogy Bokor János tud a "Nemzeti Ellenállás Akció Szervezeté"-ről, annak ellenséges tevékenységével egyetért, csupán nem volt világos, hogy a szervezet munkájában milyen szerepe van, kik a feladókapcsolatai.

A további felderítő munka bármilyen irányban is folytatott is azt, eredményt nem hozott. A főmédvényeket viszont tovább terjesztette a szervezet. Radikális intézkedések váltak szükségessé annál is inkább, mert közeledett 1958 április 4.-e, amikor várható volt, hogy a párt és kormány által szervezett eddig legnagyobb szabású ünnepekre nagyüzámú és a politikai helyzetnek megfelelő ellenséges tartalmú főmédvényt fognak kibocsátani.

Későbbiekben az eddig megszerzett anyagokat, arra az alapon, hogy ügynökünk, hogy Bokor Jánost és Schiller Jánosot az ellenforradalom idején ellenséges tevékenységük alapján őrizetbe vették, őrizetbe vételük kockázatos volt abból a szempontból, hogy az őrizetbe vételük következtében az ügynökök által megismerik ugyan azt, hogy kik az őrizetbe vettek, az ügynökök a főmédvényeket, azonban tagadó vallomásokkal támasztják a szervezet többi tagjaira vonatkozóan. Ez esetben a főmédvények készítésének és terjesztésének érdeklési szempontjához közelebb nem jutunk. Szükségessé tette és az őrizetbe vételük mellett szólt az a tény, hogy két ellenséges beállítottságú személy további ellenséges tevékenységét megakadályozzuk, esetleg az egész szervezet közös tevékenységét megszakítsuk, s a két személy vizsgálatán keresztül további felderítő jellegű adatokat tudunk szerezni.

Kindkét személyre őrizetbevételi javaslatot és határozatot készítettünk, majd 1958 márc. 29.-én éjjel végrehajtottuk az operációt. Bokor János őrizetbevétele alkalmával lakásán lévő fõrmedvényeket 3 db.-t felszõlítésre átdõltt, megjegyzendõ, hogy nem önként, csupán a kialakult helyzet kényszerítette erre, mivel tudatában volt annak, hogy a fõrmedvények elrejtve nincsenek, s következõ átnézésük során ugyanis elõkerülnek. Schillner János házkutatása alkalmával nála perbelõ anyagokat nem találtunk.

Bokor kihallgatása őrizetbevétele után azonnal megkezdõdött. Ellenséges tevékenységérõl beszélt mindent tagadni, csupán a fõrmedvények lakásán való elrejtését ismerte el ezzel, hogy postán általa ismeretlen személytõl kapta, azonban fontosabb jelentõséget nem tulajdonított neki, így félre tette azokat. Tagadta a továbbterjesztést, tagadta azt, hogy lakásán más ellenséges propaganda anyagot rejtegetett volna, s igyekezett ártatlanságát bizonyítani.

Vizsgáló tanak alapos munkája nyomán azonban a jól felépített keréztkerészek során háromórás kihallgatása után beismerte, hogy az "Acél Szervezet" fõrmedvényeit továbbterjesztette, Zakar Gáborral, II. ker. Gát u. 8 sz. alatti lakos kérésére. Állomása szerint Zakar felkereste õt lakásán, ugyan 6 korábban Zakar önálló kisparosként mûködõ apjánál volt szabóság, így ismerkedett meg vele, s megkérte õt arra, hogy a fõrmedvényeket megbízható ismerõseinek küldje tovább, amit õ teljesített. Tagadta, hogy Zakar beszélt volna saját maga tevékenységérõl arról, hogy a fõrmedvényeket õ állítja elõ, vagy õ is továbbterjesztés végett kapja felsõbb kapcsolataiból.

Azonnal ellenõriztük Zakar személyét, s megállapítottuk, hogy nevezett lakásban a Gát u. 8 sz. alatt lakik, az egykori tanulóipari otthon gondnokaként dolgozik, ugyanakkor az ELTE. történelem szakának utolsó éves esti hallgatója.

Megállapítottuk Zakarról az is, hogy gimnáziumi tanulmányait Fáy u.-i gimnáziumban végezte, érthetõvé válik hát számunkra, hogy az eddig ismeretlen terjesztõ milyen összefüggésben állhat a Fáy u. költõbendékeivel ill. tanáraival.

Őrizetbevételi határozatot készítettünk Zakar Gáborral. Az operáció végrehajtása során Zakar lakásán megtaláltuk a "Nemzeti Ellenállás Acél Szervezete" fõrmedvényeinek készített vázlatait, feljegyzéseit, azokat a tájékoztatókat, melyekre Zakar a fõrmedvényeiben ellenséges hangnemben ígért válaszolni, megtaláltuk az általa 1957 márc. 15.-re szervezett tüntetés élesen párt, szovjet és kormány ellenséges jelzavait. végül azoknak az üzemeknek fontosabb objektumokait általa szerkesztett fedõneveit, melyeket egy újabb ellenforradalmi kísérlet esetén, az ellenforradalmi erőknek elsõsorban birtokukba kell venni. Zakar mindezt őrizetbevételenek színhelyén beismerte, hogy a szervezkedés fõrmedvényeit õ állította elõ, azonban nem beszélt arról, hogy mivel sokszorosította ezeket, bár a házkutatás során általunk talált kézírások a fõrmedvények kézírásától eltérõek voltak.

Zakar első kihallgatásának fő irányvonala az volt, hogy bűntényeiről vallomást tegyen. Szerinte volt az a feladat azelőtt is inkább, mivel feltételeztük, hogy részt Zakar és bűntényei, ill. bűnténye között szoros kapcsolatnak kell lenni, ha őrizetbevételről szó van. Ezzel kapcsolatára felderítő vallomást nem tesz, fenáll annak veszélye, hogy a meglévő terhelő anyagokat megszerzik, ezért illegálisnak tekintjük.

Zakar első kihallgatása eredményteljesen járt, melynek során írásbeli szerzőként saját magát tüntette fel, a főmédvényeket állította szerint Fried Dezsőné Bp. V. ker. Eötvös u. 46 sz. alatti lakossal sokszoroztatva.

Vallomásának alapján ellenőriztük Fried Dezsőné, a megállapítottuk, hogy valóban a megadott címen lakik, így róla őrizetbevételi határozatot készítünk, a vizsgálati osztályra becsallítottuk.

A végrehajtott házkutatás során Friedné szobájában egy bőröndben megtaláltuk a "Nemzeti Ellenállás Acél Szervezet" által eddig kibocsátott összes főmédvények lerakott másolatát, az előállításához használt nagyobb mennyiségű papírt, borítékot, részben használt, részben új indigókat, megtaláltuk azt a nyilvántartást, melyben pontosan vezeték, hogy egy-egy címszám részére melyik főmédvényből, mikor adtak fel postára.

A végrehajtott őrizetbevételek után a Vizsgálati osztály rendezte a megkapott anyagokat, majd az őrizetbe vett személyek közzeszeres vizsgálatát megkezdte.

A vizsgálati munka részleteit, annak lefolyását, a vizsgálati osztály részéről készített összefoglaló tartalmazza.

A "Nemzeti Ellenállás Acél Szervezete" nevű rüppadulós szervezkedés ügyének feldolgozása, realizálása, azt bizonyított, hogy a logikai következtetések egyes nyomozati munkák fő irányvonalainak meghatározásai helyesek voltak, a ennek eredményeképpen sikerült a szervezkedés tagjainak tevékenységét megakadályozni, a rövidesen bíróság elé lesznek állítva. Kiértékelve azonban az elvégzett feladatok eredményeit, figyelembe véve az egyes op. intézkedések sorrendjét, megállapítható az is, hogy több esetben nem a legcélravezetőbb intézkedések lettek alkalmazva, a így egyes feladatok megoldásához került azokon sokkal több munka a dekonspiráció veszély árán jutott el. Így komoly, de főleg felesleges többletmunkát okozott az az felderítésének kezdetén a tömeges kézirások beszerzése, jóllehet ebben a stádiumban a kör leszűkítve nem volt, bizonyos mértékig kampányszerűség jellemezte a munkát. Nem volt kellő következtetés a Páry u-1 gimnázium volt tanárainak és növendékeinek feldolgozásában, jó lehet Zakar Gábor ide tartozott, a munkát ezen a vonalon végigvittük volna a "Nemzeti Ellenállás Acél Szervezete"-nek készítői 1958 júniusában, a főmédvények fel lettek volna őrizve.

R. F. ...

...
...

ABT L. 4. 1.

A - 1324

Bemutadjuk azokat a fürmedvényeket, melyeket a "Magyar
Ellenállás Acél Szervelete" 1951 febr. től 1953 március-
ig folyamatosan postai úton terjesztett, s melyeket a
"K" ellenőrzés során kobozták el.

A levelek tanulmányozása során kiderült, hogy a szerző
igen nagyfokú konspirációra törekedett, ezt bizonyítja,
hogy már az első levélben részletesen kioktatja a cím-
zetteket a fürmedvények továbbterjesztésének és terjeszté-
sének módszereire. Az ismeretlen személyes következetesen
vigyázott arra, hogy személyének felderítésére a nyomó-
zó hatóság részére semmiféle támpontot ne nyújtson, sa-
ját körülményeiről soha sem, csak utaló adatot sem jegy-
zett meg.

A fürmedvények írója tudásához mérten igyekezett az egyes
időszakokban kibocsájtott fürmedvényekben "reálisan" írni,
s tudományosan akarta bizonyítani a szocialista társadalmi
rendszer életképességét, cáfolni annak igazságtalanságát.
Ehhez - a fürmedvények tartalmából ítélve - sokat olvasott,
s gyűjtögetett különböző politikai jellegű adatokat gyűjteni.

Már a levelek értékelésénél kiderült, hogy ezek szerzőjét
első sorban olyan értelmiségi körben mozgó személyben kell
keresnünk, aki igen jó értelmi képességekkel rendelkezik,
politikai kérdésekben meglehetősen jártas, de feltétlen
vető volt az is, hogy korábban az MDP. tagja volt.

Erdélyben az ismeretlen fürmedvény szerkesztő politikai vo-
nalkozásai is. Az első leveleiben még szocialista társa-
dalmi rendszerről, ill. annak építéséről beszél, majd a
"magyar" uton, utolsó leveleiben már azélel személyné-
gást mutat a kommunizmus ellen, végül nyílt háborúra
szólít.